

Kho bãju vá°-t 'cãçy nhã trá»•i' trãfm tuá»•i trã°n nã°i Ngá»•c Linh

ã°ng gã°p cá»§a Vã© Trung - Hoã ng Thá»•
11/05/2017
Cá°-p nhá°-t 11/05/2017

Kho báu v-t 'cây nhà trÝ'
tr m tuõi trên núi Ngíc Linh

*

Vi Trung - Hoàng Thí

Ngoài
cây thuñc dÿu - sâm Ngíc Linh, nhĩng rêng quç bjt
ngàn d°Ui chân Énh Ngíc Linh là báu v-t và cça ã
dành cho cháu con mà th§n linh ban t-ng cho bà con Ca dong,
Mj nông, Xê ng. Không phÿi çn bãy giÝ ng°Ýi ta
mUi biçt çn giá trË cça cây quç Trà My (QuÊng
Nam). Mÿy tr m n m tr°Úc, quç Trà My là sEn v-t quý
dùng ã tiçn vua hàng n m và °ác vua Minh Mjng cho
kh°c lên NghË Énh trong bù Cú Énh ß Cung ình
Huç, gíi là Cao sjn Ngíc quç .

Cây
quç cõ thã tji làng Ông Ní phÿi 2 ng°Ýi òm mUi
xuã
ã

Giã
làng HÓ V n Dân ang thu hojch vĩ quç

Cách ây hjn 30 n m, nhĩng
v°Ýn quç cõ thã bjt ngàn nji miãN ÿt Tiên Ph°Úc
(Trà My) bË khai thác ào jt ã xuÿt kh©u nh±m chç
biçn d°ác liçu. ChË mÙt thÝi gian ng°n sau, nguÕn
quç cjn kiçt.

ã phãc hói nhĩng rêng
quç, chính quyãN Ëa ph°ing v-n ùng ng°Ýi dân
trÕng lji b±ng giñng quç nh-p tề các tËnh phía B°c
cho n ng suÿt cao. Cây quç phát triãN mjhnh nh°ng không
có giá trË kinh tç vì không có tinh d§u.

Hàng tr m nghìn ng°Ýi trÕng
quç miãN Cao sjn Ngíc quç Tiên Ph°Úc, Trà My,...
lâm vào cEnh iêu éng vì phÿi ch-t bñ quç B°c ã
trÕng lji quç bEn Ëa. Nhĩng cây quç này °ác bà
con ng°Ýi Ca Dong, Mj Nông d°Ui chân núi Ngíc Linh gìn

giã bao Ýi nay ã céu cây quç gÑc Trà My khĩ tuyÇt diÇt.

°a tay chÉ cây quç gÑc hàng tr m n m tuÕi ß làng Ông Ní, xã Trà Vân, anh Bùi Phi Lâm cho biçt làng còn nhiáu v°Ýn quç cÕ thã nh° thç nh°ng n±m sâu trong røng, i hìn 2 tiçng mÙi tÙi.

C£ làng Ông Ní có chøng 40 hÙ dân sinh sÑng. GiÑng nh° bà con Xê ng trên núi Ngíc Linh bí m-t trÓngÂ sãm Ngíc LinhÂ giãa røng, ß xã Trà Vân, bà con Ca Dong cing bí m-t trÓng nhĩng v°Ýn quç giãa røng sâu.

Sau hìn 2 giÝ v°ät núi, c£ røng quç cÕ thã hiÇn ra tr°Ùc m̄t. Nhĩng thân cây già cxi, lÙp vĩ sÑn si, rêu phong bu kín. -c biÇt, quç không há bÉ bÇnh râu mñc - mùt loji bÇnh khiçn cây quç chçt éng ß nhĩng røng quç b̄c cao s£n.

Cây quç to nhçt có chu vi kho£ng 2,5m, hai ng°Ýi ôm không hçt. Anh Lâm cho hay ây là cây quç lÙn nhçt, già nhçt, °ác xem là cây quç TÕ . Ngoài ra là hàng tr m cây khác có °Ýng kính tẽ 40cm çn 60cm.

Cây quç này tuÕi nhiáu hìn c£ tuÕi cça bÑ mình. Nghe già làng kã là °ác trÓng tẽ rçt lâu rÓi. ây là cây rçt quý Á ðy hçt giÑng. Nhiáu th°ing lái vào hũ mua nh°ng c£ làng quyçt Ënh không bán, bßi cây quç Ñi vÙi ng°Ýi dân Trà Vân rçt quan trĩng, là biáu t°ãng cça sñ giàu có - anh Lâm kã.

Giã làng HÓ V n Dân ß thôn 2 Trà Vân, nçi có nhĩng v°Ýn quç cÕ thã, cho biçt, cây quç luôn g_n bó vÙi cuÙc sÑng cça bà con, °ác xem nh° là tài s£n lÙn, là cça Æ dành cho con cháu. ChÉ khi có viÇc trĩng çi bà con mÙi bán, còn không thì giã lçi và trÓng thêm.

Nhà nào ít nhçt cing hìn 500 cây, nhiáu thì c£ røng hàng chác ha. Mxi n m nçu cÑn tián cho con i híc hay c°Ùi vĩ g£ chÓng hí mÙi bán quç. Mxi cây quç cÕ thã là biáu t°ãng cça séc sÑng tr°Ýng tÕn, sñ giàu có và xem cây quç là báu v-t cça trÝi ban t-ng , già làng HÓ V n Dân nói.

Giã Dân cing cho biçt, nguyên nhân hình thành nhĩng v°Ýn quç cÕ thã này là do tẽ x°a, khi ng°Ýi chç gia ình chçt i ã Æ lçi cho con cháu có cái n, cái làm giàu. Theo thÝi gian, các thç hÇ sau không khai thác nên røng quç tÕn tçi tẽ Ýi này qua Ýi khác, hình thành nên v°Ýn quç cÕ thã ngày nay.

HÓi sinh nhĩng røng quç

Quç Trà My °ác ánh giá là chóa nhiáu tinh dÑu hìn tçt c£ các loji quç khác ß ViÇt Nam. Tinh dÑu quç °ác dân gian gĩ là bịch chÉ phàn du , có tác đãng chữa các bÇnh vã °Ýng

tiêu hóa, hô hấp, kích thích sản tuýn hoàn cợ máu, lợu thông huyết mạch, giúp cợ thá»m lên và có tính chặi sát trùng.

Hí»n nhiá»u doanh nghi»p trên

Đã bàn Quế Nam đã b»t tay vào thu mua, chặi bi»n s»n ph»m t» quế, nh» các m»t hàng th» công mù ngh»p, r»u quế, b»t quế, t m x»a r ng t» thân quế, k»o ng-m,... Giá 1kg quế loại 1 là 55.000 Đ»ng, loại 2 là 45.000 còn lợi quế vẫn kho»ng 35.000 Đ»ng,...

Á» cây quế cùng v»i cây

sâm Ngíc Linh tr» thành cây d»c lợu quý hí»m, cây xóa ói gi»m nghèo ß miá»n núi, tợi kó hí»p H ND t»nh Quế Nam m»i á» thông qua quy ho»ch và chí»n l»c phát triá»n cây quế Trà My ç»n n m 2025 và Đ»nh h»»ng ç»n n m 2030.

Quế Nam ang t-p trung

şu t» và phát triá»n cây quế và cây sâm Ngíc Linh. Riêng cây quế đã quy ho»ch 7.777 ha, trong ó tr»ng m»i 4.017 ha và 3.760 ha hí»n có. ç»n n m 2030 s½ phát triá»n di»n tích tr»ng quế lên 10.000 ha và hình thành cợ s» chặi bi»n quế thành d»c lợu xu»t kh»u. T»ng ngu»n v»n şu t» cho cây quế là 113,5 t» Đ»ng, Ch» t»ch UBND t»nh Quế Nam cho hay.